

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СВІТЛІ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти та молодих учених

м. Миколаїв, 15-16 квітня 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ТА МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАХОВОГО РИНКУ
УКРАЇНИ В СВІТЛІ СУЧАСНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ**

Матеріали

VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти та молодих учених

м. Миколаїв, 15-16 квітня 2025 р.

УДК 368:339.97

Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ (посвідчення №673 від 02 грудня 2024 р.)
Рекомендовано до друку рішенням вченої ради обліково-фінансового факультету
Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 9 від
19.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Н.Г. Шарата – д-р пед. наук, професорка;
О. М. Усикова – д-р екон. наук, доцентка;
Н. М. Сіренко – д-р екон. наук, професорка;
М. В. Дубініна – д-р екон. наук, професорка;
А. В. Бурковська – канд. екон. наук, доцентка;
О. І. Мельник – канд. екон. наук, доцентка;
С. В. Сирцева – канд. екон. наук, доцентка;
Ю. Ю. Чебан – канд. екон. наук, доцентка;
О. А. Боднар – канд. екон. наук, доцентка.

Трансформація страхового ринку України в світлі сучасних економічних викликів : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, м. Миколаїв, 15-16 квітня 2025 р. Миколаїв : МНАУ, 2025. 33 с.

У збірнику опубліковано тези доповідей на VI Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Трансформація страхового ринку України в світлі сучасних економічних викликів», на якій обговорювались питання страхового захисту підприємництва та особистості в умовах військової агресії; напрями підвищення результативності діяльності страхових компаній; стратегічні орієнтири розвитку страхового ринку в умовах євроінтеграційних змін; розвиток діджиталізації страхового ринку України.

Відповідальність за достовірність наведених у матеріалах даних та тверджень несуть їх автори. Стиль і оформлення авторів збережені.

УДК 368:339.97

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «СТРАХОВИЙ ЗАХИСТ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ»	
Боднар О., Іваненко Д. Проблема страхування агробізнесу під час війни.....	6
Тимків Н. Воєнні ризики як об'єкт страхування.....	9
СЕКЦІЯ «НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ»	
Ненько Б. Система управління ефективністю діяльності страхових компаній: сучасні реалії.....	11
Сіренко Н., Рудь Н. Методика визначення технологічного розвитку страховика.....	13
СЕКЦІЯ «СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН»	
Мінакова Д., Мінаєва А. Надання фінансових гарантій страховими компаніями для забезпечення сплати митних платежів в умовах євроінтеграції.....	16
Корньова В. Адаптація страхового законодавства України до стандартів ЄС: виклики та можливості для національного страхового ринку.....	18
Савченко К. Еволюція страхування та стратегічні вектори розвитку в умовах глобальної нестабільності.....	20
СЕКЦІЯ «РОЗВИТОК ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ»	
Кузьмак А., Ключка О. Цифровізація страхування в Україні.....	24
Мельник О., Чорна К. Управління ефективністю рекламної діяльності страхових компаній в умовах економічної нестабільності.....	26
Мікуляк К., Нестерчук Т. Прогнозування ключових тенденцій діджиталізації страхового бізнесу та їх вплив на управлінські процеси страховиків.....	29

СЕКЦІЯ «СТРАХОВИЙ ЗАХИСТ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ»

БОДНАР Олена,

канд. екон. наук, доцентка, доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІВАНЕНКО Денис,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПРОБЛЕМА СТРАХУВАННЯ АГРОБІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Агробізнес в Україні переживає безпрецедентну кризу, спричинену повномасштабною війною, яка не лише знищує матеріальні ресурси, а й підриває основи стабільного функціонування сільськогосподарського виробництва. В умовах активних бойових дій, окупації територій, руйнування логістичної інфраструктури та високої невизначеності аграрії опинились перед необхідністю кардинально переглянути систему управління ризиками. У цьому контексті проблема страхування агробізнесу набула стратегічного значення, адже від ефективності страхового захисту залежить не лише збереження поточних господарств, а й відновлення продовольчої безпеки держави в повоєнний період [1].

Сучасний стан агрострахування в Україні свідчить про значну розбалансованість і слабкість інституційної моделі. Попри те, що загальна система страхування продовжує функціонувати навіть в умовах війни, ринок агрострахування демонструє низький рівень охоплення, недовіру з боку фермерів і відсутність механізмів покриття воєнних ризиків [2]. Більшість договорів страхування, укладених до початку війни, не передбачали компенсації втрат, спричинених бойовими діями, а після початку повномасштабного вторгнення ці ризики були виключені зі стандартного страхового покриття. Таким чином, фактично, аграрії залишилися сам на сам з катастрофічними наслідками воєнних дій: знищення посівів, руйнування техніки, загибель тварин, замінування полів та втрати інфраструктури стали реальністю, яка не має жодного фінансового буфера без ефективного страхового захисту [5].

Особливої гостроти проблема страхування набула в регіонах, що зазнали активних бойових дій. Деякі господарства втратили понад 80 % виробничих потужностей, зокрема техніку, зерносховища, системи зрошення. Однак, навіть за таких обставин, діючі договори страхування часто не визнають воєнні дії страховими подіями. Випадки пошкодження полів уламками снарядів, знищення посівів артилерійськими обстрілами або загибелі тварин через вибухи фактично не підлягають компенсації [6].

Найгостріша проблема полягає у відсутності покриття ризиків, пов'язаних з війною. Страхові компанії або прямо виключають такі випадки з договорів, або включають до умов численні застереження, які дозволяють уникати відповідальності [6]. Страхування від воєнних ризиків формально існує як спеціалізований продукт, однак надзвичайно висока вартість таких полісів робить їх недоступними для більшості сільгоспвиробників. Натомість більшість агрокомпаній змушені покладатись на власні резерви або гуманітарну допомогу, що є нестабільним і непрогнозованим ресурсом.

Наслідки цієї проблеми мають масштабний ефект. За підрахунками KSE Institute, загальні збитки аграрного сектору сягнули понад 4,3 млрд доларів США, і ця цифра зростає з кожним місяцем [5]. Втрата частини посівів, неможливість зібрати врожай на мінованих або окупованих територіях, знищення тваринницьких комплексів призводить не лише до дефіциту внутрішнього продовольства, а й зменшення експортного потенціалу, що є критично важливим для валютної стабільності України.

Проблематика страхування агробізнесу в умовах війни посилюється також психологічним чинником: значна частина фермерів, маючи негативний досвід або спостерігаючи за низькою ефективністю страхових механізмів, просто не вірить у здатність страховиків виконати зобов'язання [3]. Це призводить до падіння довіри до всього сектору, а в умовах воєнного стану така недовіра стає критичною. Агροстрахування, яке має бути механізмом стабілізації, фактично не виконує своєї функції в найважливіший період.

Поточна нормативно-правова база не відповідає реаліям воєнного часу. Діючі закони не враховують потреби агросектора в покритті нових типів ризиків. У чинному правовому полі немає вимог до стандартного включення воєнних ризиків у страхові продукти або механізму гарантування державних виплат у разі їх настання [6]. Та більше, в Україні так і не запрацював на повну потужність Агροстраховий пул, створення якого свого часу розглядалося як ключовий елемент ринку [1].

У цьому контексті необхідно посилити роль держави в агροстрахуванні, зокрема шляхом запровадження програм компенсації частини страхових премій, гарантування страхових виплат за договорами з покриттям воєнних ризиків та створення спеціального фонду стабілізації агροстрахового ринку [4]. Держава має виступати не тільки як регулятор, а й як активний учасник страхового процесу, оскільки аграрна безпека – це елемент національної безпеки. Без прямої участі держави в розробці нових страхових моделей та їх фінансуванні агробізнес залишатиметься незахищеним.

Зарубіжний досвід демонструє ефективність державно-приватного партнерства в агροстрахуванні. У США, Канаді, Іспанії та Туреччині держава бере на себе значну частину страхових витрат, що дозволяє зробити страхування доступним для виробників, стимулює участь фермерів у програмах захисту та підвищує рівень фінансової культури в агросекторі [1].

Доцільним кроком для України може бути створення національної цифрової платформи агрострахування. Такий інструмент забезпечив би прозорість договорів, спрощення реєстрації збитків через дистанційні сервіси, використання супутникових знімків для підтвердження страхових випадків. Інтеграція таких підходів дає змогу скоротити час обробки заяв, зменшити корупційні ризики та знизити витрати на адміністрування [6].

Підвищення рівня страхової культури також має стати пріоритетом. Потрібно запровадити освітні кампанії для сільгоспвиробників, тренінги з аграрного ризик-менеджменту, включити розділи про агрострахування до освітніх програм аграрних ВНЗ. Це не лише сприятиме ширшому залученню до ринку, а й дозволить формувати нову генерацію фермерів із навичками стратегічного мислення.

Окремої уваги потребує проблема страхування в зонах бойових дій або на окупованих територіях. Сьогодні більшість договорів страхування не діють у цих регіонах. Проте саме вони зазнають найбільших втрат. У перспективі необхідно створити спеціальні механізми страхового захисту для фермерів із зон ризику. Це можуть бути окремі страхові продукти з підвищеною державною підтримкою або механізми колективного страхування через кооперативи, які мають більшу фінансову стійкість. Таким чином, проблема страхування агробізнесу під час війни виходить за межі суто фінансового питання. Вона стосується загальної архітектури економічної безпеки, сталого розвитку сільських територій, продовольчої стабільності й державної відповідальності. Формування ефективної системи агрострахування є не лише відповіддю на виклики війни, а й інвестицією в майбутнє українського села та всієї економіки.

Список використаних джерел:

1. Агрострахування в Україні: можливості і реалії, 2022. *Аграрний тиждень. Україна*. URL: <https://a7d.com.ua/novini/38714-agrostrahuvannya-vukrayin-mozhlivost-realyi.html>.
2. Втрати на \$40 млрд: як через війну страждає аграрний сектор України, 2022. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/19/695167/>
3. Дем'яненко М. Я. Фінансові проблеми формування та розвитку аграрного ринку України. *Облік і фінанси АПК*, 5, 2020. С. 4–13.
4. Жмурко І. В. Особливості страхування в аграрному секторі. *Гроші, фінанси і кредит*, 21, 2018. С. 267–271.
5. Збитки у сільському господарстві України внаслідок війни сягнули \$ 4,3 млрд, 2022. *UkraineInvest* [online]. URL: https://kse.ua/wpcontent/uploads/2022/06/Damages_report_issue1_ua.pdf.
6. Клеріні Г. В. Агрострахування в умовах воєнного стану: проблеми правового регулювання і виклики майбутнього. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 6, 2022. С. 179–183. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.06.32>.

ТИМКІВ Назар,

здобувач вищої освіти економічного факультету

Науковий керівник – **Приймак І. І.**, кандидатка економічних наук, доцентка, доцентка кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту,

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

ВОЄННІ РИЗИКИ ЯК ОБ'ЄКТ СТРАХУВАННЯ

В сучасних умовах особливо актуальними є означення, класифікація, теоретичне та практичне опрацювання воєнних ризиків як об'єкта страхування.

Не варто ототожнювати воєнний та військовий ризики. Дослідження Александрової М.М. розрізняє категорії "воєнного" та "військового" ризику. Дослідження витоків цих термінів лежить в основі використання концепції "воєнного ризику" для визначення подій, пов'язаних з війною, конфліктом та загрозою тероризму. Розвиток подій, безпосередньо пов'язаних з армією, являє собою зміст категорії "військового ризику" [1].

Будь-який ризик є результатом дії невизначеності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 Ризики, що впливають на ефективність інвестиційної діяльності як наслідок невизначеності

Ризики	Види невизначеності			
	Невизначеність щодо воєнних дій	Політична невизначеність	Економічна невизначеність	Загальна невизначеність
1. Фізичне знищення чи пошкодження окремих матеріальних активів підприємства чи цілого підприємства	$P(A_{11})$	$P(A_{12})$		(1.1)
2. Перенесення місця розташування	$P(A_{21})$	$P(A_{22})$	$P(A_{23})$	(1.2)
3. Припинення діяльності	$P(A_{31})$	$P(A_{32})$		(1.3)
4. Збільшення логістичних витрат	$P(A_{41})$	$P(A_{42})$	$P(A_{43})$	(1.4)
5. Збитковість	$P(A_{51})$	$P(A_{52})$	$P(A_{53})$	(1.5)
6. Зменшення прибутку	$P(A_{61})$	$P(A_{62})$ $P(A_{63})$	$P(A_{64})$	(1.6)

Джерело: побудовано авторами за методикою [2]

1. Фізичне знищення чи пошкодження окремих матеріальних активів підприємства чи цілого підприємства (подія A_1) може настати внаслідок влучання снарядів під час воєнних дій (A_{11}), громадянських воєн, терористичних актів, революцій, громадських заворушень (A_{12}), тощо. Тоді ймовірність виникнення події A_1 дорівнюватиме:

$$P(A_1) = \sum_{j=1}^{q_1} P(A_{1j}) - \sum P(A_{11}A_{12}) + \dots + (-1)^{q_1-1}P(A_{11} \dots A_{1q_1}), \quad (1.1)$$

де q_1 – кількість врахованих причин виникнення події A_1 .

2. Перенесення місця розташування підприємства можливе через воєнні/терористичні дії (A_{21}), події політичного характеру (A_{22}), зміни у розташуванні інших підприємств спільного виробничого циклу тощо. Тоді ймовірність виникнення події A_2 дорівнюватиме:

$$P(A_2) = \sum_{j=1}^{q_2} P(A_{2j}) - \sum P(A_{21}A_{22}) + \dots + (-1)^{q_2-1}P(A_{21} \dots A_{2q_2}), \quad (1.2)$$

де q_2 – кількість врахованих причин виникнення події A_2 .

3. Ймовірність припинення діяльності підприємства (A_3) внаслідок воєнних дій (A_{31}), політичних ризиків (A_{32}) тощо дорівнюватиме:

$$P(A_3) = \sum_{j=1}^{q_3} P(A_{3j}) - \sum P(A_{31}A_{32}) + \dots + (-1)^{q_3-1}P(A_{31} \dots A_{3q_3}), \quad (1.3)$$

де q_3 – кількість врахованих причин виникнення події A_3 .

4. Збільшення логістичних витрат може виникнути внаслідок захоплення терористами чи державою-агресором важливих торгівельних/маршрутних пунктів (A_{41}), політичних чинників (A_{42}), інфляції (A_{43}) і т.д. Ймовірність виникнення події A_4 дорівнюватиме:

$$P(A_4) = \sum_{j=1}^{q_4} P(A_{4j}) - \sum P(A_{41}A_{42}) + \dots + (-1)^{q_4-1}P(A_{41} \dots A_{4q_4}), \quad (1.4)$$

де q_4 – кількість врахованих причин виникнення події A_4 .

5. Ймовірність збитковості підприємства (A_5) унаслідок чинників різного характеру дорівнюватиме:

$$P(A_5) = \sum_{j=1}^{q_5} P(A_{5j}) - \sum P(A_{51}A_{52}) + \dots + (-1)^{q_5-1}P(A_{51} \dots A_{5q_5}), \quad (1.5)$$

де q_5 – кількість врахованих причин виникнення події A_5 .

6. Зменшення прибутку підприємства (A_6) може виникнути внаслідок втрати ринків збуту товарів/послуг через воєнні/терористичні дії (A_{61}), відтоку споживачів через причетність підприємства до корупційних схем (A_{62}), монополізації ринку внаслідок втручання держави (A_{63}), входження нових гравців на ринок пропозиції певного виду товарів/послуг (A_{64}) тощо. Тоді ймовірність настання події A_6 дорівнюватиме:

$$P(A_6) = \sum_{j=1}^{q_6} P(A_{6j}) - \sum P(A_{61}A_{62}) + \dots + (-1)^{q_6-1}P(A_{61} \dots A_{6q_6}), \quad (1.6)$$

де q_6 – кількість врахованих причин виникнення події A_6 [3].

Сучасна ситуація поглибила необхідність створення простої і зрозумілої системи страхування інвестицій, в тому числі від воєнних ризиків. Для цього необхідні подальші дослідження цієї сфери, чіткі окреслення, класифікація та оцінка ризиків, в тому числі на законодавчому рівні.

Список використаних джерел:

1. Александрова М.М. Зміст воєнних ризиків у страхуванні / Державний університет “Житомирська політехніка”. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/187.pdf>.
2. Плиса В.Й., Приймак І.І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб’єктів господарювання в економіці України: Монографія. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2009. – 144 с.
3. Приймак І.І., Тимків Н.А. Страхування інвестицій від воєнних ризиків: сутність, необхідність та перспективи розвитку в Україні. Економіка та суспільство. 2024, (59). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-18>.

СЕКЦІЯ «НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ»

НЕНЬКО Богдан,

здобувач вищої освіти факультету економіки та управління

Науковий керівник - **Циган Р. М.**, старший викладач кафедри обліку і фінансів
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

На жаль, на сьогоднішній день ринок страхування України не виконує покладеної на нього ролі в повній мірі, через низку факторів, таких як: надмірна конкуренція серед страховиків, епідемія коронавірусу, військові дії, реформування страхової системи та інші. Нестабільна економічна ситуація сприяє пошуку шляхів удосконалення системи аналізу й управління ефективністю діяльності страхових компаній, що й визначило мету дослідження.

В період з 2013 до 2023 року спостерігаються лише негативні тенденції у динаміці чисельності страховиків. Кожного року ринок втрачає від 20 до 50 компаній [1]. На страховому ринку України залишаються здебільшого компанії з повним або частковим закордонним капіталом.

Таблиця 1 – Динаміка кількості страхових компаній в Україні з 2013 по 2023 рік

Кількість страхових компаній	2013р.	2014р.	2015р.	2016 р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р. 2кв.
Загальна кількість	407	382	361	310	294	281	233	210	155	128	101	90
в т. ч. СК «non-Life»	345	325	312	271	261	251	210	190	142	116	89	78
в т. ч. СК «Life»	62	57	49	39	33	30	23	20	13	12	12	12

Джерело: узагальнено автором за джерелами [1, 2]

Незважаючи на те, що у 2023 році загальна кількість страхових компаній становила 90 одиниць, провідні позиції в більшості категорій займають близько 15 страховиків. Деякі з компаній навіть показують від'ємні фінансові результати, що з часом може призвести до ще більшого зменшення кількості страхових компаній, та можливості утворення олігополії на страховому ринку України. Вже у 2023 році спостерігались такі тенденції, адже більш ніж 50% ринку займають лише 2 компанії: ARX 27% та Уніка 29%.

На сьогоднішній день в Україні існують вимоги до системи управління страховою компанією затверджені наприкінці 2023 року зосереджені здебільшого на внутрішньому стані та правомірності роботи страховика [3].

З метою удосконалення розроблено покращену, більш детальну систему. Вона складається з семи елементів: контроль, управління ризиками,

кваліфікаційна відповідність, збалансованість, аналіз, внутрішній аудит, дослідження тенденцій ринку.

Запропонована система в порівнянні з державною рівноцінно приділяє увагу дослідженню як макроекономічного так й мікроекономічного середовища страховика, що дозволить вчасно помітити то почати протидіяти внутрішнім та зовнішнім загрозам компанії.

З усіх елементів можна виділити аналіз, він надає змогу страховій компанії повноцінно досліджувати та спостерігати за змінами у внутрішньому фінансовому середовищі компанії.

Дослідження свідчать, що методика аналізу діяльності страхових компаній мала рекомендаційний характер та була затверджена ще у 2005 році. На нашу думку, вони потребують перегляду та покращення через свою застарілість та невідповідність реаліям сучасного страхового ринку України [4].

Отже, було запропоновано удосконалений алгоритм дослідження ефективності діяльності страхових компаній складається з 4 основних етапів:

Етап 1 - оцінка загальних показників страхової діяльності компанії таких, як: розмір страхових резервів, обсяг страхових премій та виплат.

Етап 2 - дослідження фінансових звітів підприємства за допомогою аналізу динаміки та структури балансу й звіту про фінансові результати страховика.

Етап 3 - аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страховика.

Етап 4 - визначення ймовірності банкрутства компанії за допомогою трьох моделей: модель Альтмана, модель Спрінгейта та модель Ліса. Використовується саме три моделі через їх слабку пристосованість до реалій Української економіки та з метою отримання максимально точних результатів.

Зважаючи на економічну ситуацію й події в країні та світі загалом, страховому ринку України досить складно розвиватися швидкими темпами й наздоганяти той рівень розвитку якого вже досягли Європейські країни. Тільки за умови стабілізації економічної ситуації в країні та реформування страхової системи можливе поліпшення темпів розвитку страхового ринку.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України. Наглядова статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
2. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat>.
3. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика. Розпорядження від 27.12.2023 р. № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#Text>.
4. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 № 3755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05#Text>.
5. Васьків І. М. Фінансові результати діяльності страхових компаній: сутність та особливості формування за матеріалами ПрАТ “Страхова компанія “Перша”. 2024. 15-17 с.
6. Комаровська А. Д. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеню магістра. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України. 2021 р.

СІРЕНКО Наталя,

д-р екон. наук, професорка, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РУДЬ Натан,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ СТРАХОВИКА

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки технологічний розвиток страхових компаній виступає ключовим чинником їхньої конкурентоспроможності, адаптивності до змін та здатності ефективно реагувати на виклики ринку.

Страхова галузь, яка історично базувалася на консервативних фінансових моделях, сьогодні переживає стрімку трансформацію під впливом інноваційних технологій - зокрема, штучного інтелекту, аналітики великих даних, блокчейну та автоматизації бізнес-процесів. У зв'язку з цим актуалізується потреба у створенні обґрунтованої методики оцінки рівня технологічного розвитку страховика, що дозволить визначати рівень його цифрової зрілості, формувати ефективну стратегію модернізації, а також підвищити інвестиційну привабливість. Така методика має враховувати специфіку функціонування страхових компаній, рівень цифровізації послуг, організаційну структуру, а також вплив технологічних інновацій на якість обслуговування клієнтів і ефективність управління ризиками.

Питання цифрової трансформації страхової галузі дедалі активніше досліджуються як науковцями, так і практиками. Зарубіжні автори, зокрема M. Eling, H. Lehmann, R. Bohnert, акцентують увагу на впливі InsurTech, блокчейну та Big Data на бізнес-моделі страховиків, підкреслюючи важливість стратегічного підходу до технологічної інтеграції [1].

В українському науковому просторі спостерігається активізація інтересу до теми цифровізації фінансового сектору, проте специфічні дослідження, присвячені оцінці технологічного розвитку саме страхових компаній, залишаються обмеженими. У працях О. Іванілова, Л. Лісогор та І. Паламаря аналізуються окремі аспекти цифрової трансформації вітчизняного страхового ринку, зокрема електронне страхування, дистанційна ідентифікація клієнтів та автоматизація процесів врегулювання збитків [2]. Однак чіткої методики, яка б дозволяла комплексно оцінити рівень технологічної зрілості страховика з урахуванням сучасних викликів, поки що не запропоновано.

Страховий ринок України є важливою складовою фінансової системи, однак його розвиток залишається нерівномірним і значною мірою залежить від макроекономічних та геополітичних факторів. До характерних рис ринку належать низький рівень проникнення страхування (менше як 1% ВВП), висока частка обов'язкових видів, слабка диверсифікація страхових продуктів та

обмежена довіра з боку населення [3].

Водночас у період воєнного стану та цифрової трансформації спостерігається активізація модернізаційних процесів: зростає роль електронного страхування, впроваджуються дистанційні сервіси, автоматизуються процедури врегулювання збитків. Підвищується зацікавленість страховиків у використанні InsurTech-рішень для адаптації до нових ризиків та підвищення ефективності діяльності. У цьому контексті технологічний розвиток страхової компанії стає ключовим чинником її конкурентоспроможності [4]. Динаміка цифрової трансформації вимагає від страховиків впровадження інновацій, що оптимізують внутрішні процеси, зменшують витрати, покращують обслуговування клієнтів і гарантують високий рівень кіберзахисту. Відповіддю на ці виклики є розробка методики оцінки технологічного розвитку страховиків, яка забезпечує комплексний аналіз цифрової зрілості компанії. Запропонована методика базується на оцінці таких критичних факторів, як якість технологічної інфраструктури, рівень автоматизації, інтеграція із зовнішніми платформами, кібербезпека та впровадження сучасних цифрових рішень. Зважаючи на різноманітність технологій у страховому секторі, було виокремлено вісім індикаторів (табл. 1), які відображають технологічний розвиток компанії.

Таблиця 1 Основні індикатори оцінки технологічного розвитку страхової компанії

№	Індикатор	Характеристика
1	Діджиталізація процесів страхування	Чи можна оформити поліс онлайн, чи є мобільний застосунок, електронний документообіг
2	Використання InsurTech-рішень	Автоматизація страхових процесів, AI/Big Data, чат-боти, телематика
3	Наявність API для інтеграції з партнерами	Відкритість до роботи з банками, маркетплейсами, fintech-компаніями
4	Рівень кібербезпеки та захисту даних	Використання технологій для захисту персональних даних клієнтів
5	Автоматизація виплат та врегулювання збитків	Чи є автоматичне погодження страхових випадків, швидкість виплат, використання AI
6	Використання блокчейн-технологій у страхуванні	Чи є smart-контракти, блокчейн у страховому бізнесі
7	Використання IoT для страхування	Страхування на основі поведінки (автострахування, страхування житла)
8	Число активних користувачів цифрових сервісів	Оцінка популярності мобільного додатку або онлайн-кабінету

Джерело: розроблено авторами

Кожен із зазначених індикаторів є ключовим у процесі цифрової трансформації страховика.

Діджиталізація процесів (онлайн-страхування, мобільні додатки, електронний документообіг, чат-боти) забезпечує зручність для клієнтів, скорочення часу обслуговування та зниження адміністративних витрат.

InsurTech-рішення (AI, Big Data, телематика) дають змогу точніше

оцінювати ризики, індивідуалізувати тарифи та прогнозувати потреби клієнтів. Інтеграція через відкриті API дозволяє страховикам співпрацювати з банками, маркетплейсами та іншими партнерами, пропонуючи послуги через сторонні платформи.

Рівень кібербезпеки, включаючи шифрування, багаторівневу автентифікацію та захист даних, забезпечує надійність інформаційних систем. Автоматизація врегулювання збитків сприяє пришвидшенню виплат і зменшенню операційних витрат.

Використання блокчейн-технологій підвищує прозорість операцій, спрощує адміністрування договорів та запобігає шахрайству завдяки смарт-контрактам.

Інтеграція IoT-технологій у страхування дозволяє контролювати поведінкові фактори клієнтів та знижувати ризики, наприклад, за допомогою телематики в автострахуванні чи сенсорів у страхуванні житла.

Як бачимо, кожен індикатор відіграє важливу роль у визначенні рівня технологічного розвитку, адже саме цифровізація процесів, автоматизація виплат, інтеграція з партнерами та високий рівень кібербезпеки є ключовими факторами успіху сучасних страхових компаній.

Оцінювання технологічного розвитку страхової компанії здійснюється за бальною шкалою від 0 до 5, де 0 означає повну відсутність технологічного рішення, а 5 – високий рівень його впровадження. Загальний показник розраховується як середньозважене значення за всіма індикаторами, що дозволяє об'єктивно оцінити цифрову зрілість компанії, виявити слабкі місця та визначити напрями для подальших інвестицій. Запровадження цієї методики сприятиме не лише комплексній оцінці поточного стану цифровізації, а й визначенню стратегічних напрямів розвитку як окремої компанії, так і страхового ринку загалом. Її застосування дозволяє підвищити конкурентоздатність завдяки ефективному впровадженню інновацій, оптимізувати адміністративні й операційні витрати, поліпшити якість обслуговування клієнтів і зміцнити їхню довіру завдяки високому рівню кібербезпеки та зручності цифрових сервісів.

Список використаних джерел:

1. Eling, M., & Lehmann, M. (2018). The Impact of Digitalization on the Insurance Value Chain and the InsurTech Ecosystem. The Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice, 43(3), 359–396.
2. Лісогор Л. С. Розвиток електронного страхування в Україні: правове забезпечення та виклики. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2020 р.
3. Наглядова статистика. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
4. Сіренко Н. М., Мікуляк К. А., Нестерчук Т. В., Рудь Н. В. Конкуренція в епоху цифровізації: нові технології у страхуванні як фактор успіху. *Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2024. № 48(2024). С. 109-116. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-13).

СЕКЦІЯ «СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН»

МІНАКОВА Дар'я, МІНАЄВА Аліна,

здобувачки вищої освіти ННІ міжнародних відносин

Науковий керівник – **Ачкасова С. А.**, канд. екон. наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій, Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, м. Харків

НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ГАРАНТІЙ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЛАТИ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У сучасних умовах євроінтеграції, що передбачають гармонізацію митного законодавства України зі стандартами ЄС, особливого значення набуває удосконалення процесу вибору фінансового гаранта для забезпечення сплати митних платежів. Підприємства, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, мають адаптуватися до нових вимог, підвищеної прозорості та забезпечення митних зобов'язань відповідно до міжнародної практики, що вимагає ретельного підходу до вибору страхових компаній або банківських установ, які надають послуги гарантування митних платежів.

Страхові компанії готові надавати гарантії для спільного транзиту із застосуванням NCTS [1].

У контексті євроінтеграційних процесів України ключовим напрямом є наближення до стандартів Європейського Союзу (надалі – ЄС). Важливим кроком для цього є впровадження процедури спільного транзиту на основі Нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS) [2], яка забезпечує транзит товарів за європейськими правилами. Це відповідає зобов'язанням України за Угодою про асоціацію з ЄС та підтверджує її готовність дотримуватися митних стандартів, що діють у країнах ЄС. Це набуває особливої актуальності у зв'язку з приєднанням до Конвенції про процедуру спільного транзиту, вимогою якої є про впровадження обов'язкових фінансових гарантій для NCTS та розвитку ринку гарантування митних платежів на засадах конкуренції.

Відповідно до цього Реєстру гарантів [3] в Україні внесено 9 страхових компаній (табл. 1), які можуть надавати фінансові гарантії відповідно до Митного кодексу та Конвенції про спільний транзит.

Аналізуючи перелік страхових компаній (табл. 1), що виконують функції фінансових гарантів у сфері митного контролю в Україні станом на 6 вересня 2024 року, варто відзначити, що на ринку діє дев'ять зареєстрованих компаній, які мають право надавати фінансові гарантії різних типів відповідно до вимог Митного кодексу України та Конвенції про процедуру спільного транзиту.

**Таблиця 1 Розподіл учасників ринку гарантування митних платежів
станом на 06.09.2024 відповідно до даних Реєстру гарантів в Україні**

Тип установи	Кількість гарантів	Питома вага, %
Страхова компанія	9	37,50
Банк	14	58,33
Компанія	1	4,17
Разом	24	100

Джерело: складено автором на основі [3]

Це свідчить про відносну активність страхового сектору в сфері гарантування сплати митних платежів, хоча загальна кількість учасників залишається нижчою порівняно з банківським сектором.

Динаміка реєстрації страхових компаній як гарантів демонструє поступове зростання їхньої присутності на цьому ринку. Зокрема, перші компанії, такі як ПрАТ "Страхова компанія "Перша", ПрАТ «СГ ТАС», ПрАТ «Велта» та АТ "Страхова компанія "ІНГО", отримали статус гаранта у 2021 році, що стало початковим етапом залучення страхових установ до цього механізму.

У 2022 році цей список поповнили ще дві компанії – ТОВ "Страхова компанія "ГАРДІАН" та АТ «ББС ІНШУРАНС», що свідчить про продовження інтеграції страхових компаній у систему митного гарантування.

У 2023 році тренд розширення тривав, і до Реєстру було включено ще три компанії – ПрАТ «Страхова компанія «УНІВЕРСАЛЬНА», ПрАТ «Страхова компанія «ВУСО» та ПрАТ «Страхова компанія «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», що підтверджує зростаючу зацікавленість страхового ринку у цій сфері.

Усі страхові компанії, зареєстровані як гаранти, мають право надавати види фінансових гарантій: індивідуальну, оформлену відповідно до вимог Митного кодексу України, індивідуальну, надану відповідно до положень Конвенції про процедуру спільного транзиту, а також загальну фінансову гарантію.

Це свідчить про їхню універсальність та здатність забезпечувати фінансове покриття для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у відповідності до як національних, так і міжнародних стандартів транзитних операцій. Однак, незважаючи на позитивну динаміку реєстрації нових страхових компаній у сфері митного гарантування, їхня кількість може збільшуватись, залежно від попиту.

Список використаних джерел:

1. Мінфін: Страхові компанії України готові надавати фінансові гарантії для спільного транзиту із застосуванням NCTS. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_strakhovi_kompanii_ukraini_gotovi_nadavati_finansovi_garanti_i_dlja_spilnogo_tranzitu_iz_zastosuvanniam_ncts-3291.

2. Про приєднання України до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами : Закон України від 30.08.2022 року № 0165 - 2554-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-20#Text>.

3. Статистика та реєстри. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.

КОРНЬОВА Вікторія,

здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Мікуляк К. А.**, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АДАПТАЦІЯ СТРАХОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО СТРАХОВОГО РИНКУ

Євроінтеграційний курс України визначає необхідність глибокої трансформації страхового законодавства відповідно до стандартів Європейського Союзу. Особливої актуальності цей процес набуває у контексті адаптації до Директиви Solvency II, що передбачає запровадження ризикоорієнтованого підходу до оцінки платоспроможності страховиків, посилення вимог до корпоративного управління та внутрішнього контролю, а також формування системи прозорого нагляду. Це сприятиме не лише посиленню стійкості страхових компаній, а й підвищенню довіри з боку споживачів та іноземних інвесторів [2]. З 2020 року функції регулювання небанківського фінансового ринку в Україні були передані Національному банку України, що дало змогу активізувати реформування галузі та спрямувати зусилля на гармонізацію із європейським правом. Одним із головних кроків стала підготовка нового Закону України «Про страхування», який має на меті привести національне законодавство у відповідність до вимог Директиви Solvency II [1].

Важливим елементом адаптації є впровадження стандартів звітності та оцінки ризиків, що передбачають використання внутрішніх моделей для розрахунку платоспроможності. Такий підхід дозволяє більш точно оцінити фінансову стійкість страхових компаній і мінімізувати системні ризики. Крім того, українське законодавство має бути адаптоване до принципів Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS), що дозволяє посилити нагляд за ринком та запобігати зловживанням. На цьому тлі важливою є співпраця України з Європейською комісією, а також міжнародними організаціями, такими як Світовий банк та МВФ, які надають експертну і технічну підтримку реформам у фінансовому секторі.

Разом з тим, процес адаптації не позбавлений викликів. По-перше, значна частина українських страхових компаній наразі не має достатнього капіталу для

виконання нових нормативів платоспроможності. Це може призвести до консолідації ринку, виходу з нього слабших гравців і посилення позицій великих страховиків. По-друге, на заваді ефективній адаптації стоїть низький рівень фінансової грамотності населення та обмежений попит на страхові послуги, що стримує розвиток ринку в цілому [2]. Крім того, Україна досі не має єдиного цифрового середовища, яке б забезпечувало ефективну взаємодію між страховими компаніями, регулятором та споживачами. В умовах цифровізації європейського страхового простору це створює додатковий розрив між українським та європейським ринками [3].

Не менш значущим викликом залишається війна, яка суттєво вплинула на всі сфери економіки, зокрема й на страхову. Значна частина активів страховиків була втрачена або втратила ліквідність, що негативно позначилося на здатності компаній виконувати свої зобов'язання. При цьому зменшився обсяг страхових премій, зросла частка перестрахування та зросли ризики неплатоспроможності окремих гравців [4]. У контексті повоєнного відновлення особливого значення набуває роль страхування в процесі реконструкції інфраструктури, житлового фонду та підтримки малого і середнього бізнесу [5]. Впровадження механізмів страхування військових ризиків, страхування інвестицій та аграрного страхування є критично важливими для залучення іноземного капіталу і забезпечення економічної стабільності.

Попри всі зазначені труднощі, адаптація до стандартів ЄС відкриває низку можливостей для українського страхового ринку. Насамперед це підвищення прозорості та довіри до сектору з боку споживачів, інвесторів та європейських партнерів. Гармонізація з європейським законодавством створює передумови для залучення міжнародного капіталу, розвитку нових страхових продуктів та зміцнення фінансової стабільності національного ринку [2]. Застосування єдиних європейських підходів до оцінки ризиків дозволить страховим компаніям ефективніше управляти своїми резервами, впроваджувати сучасні інструменти перестрахування та посилювати контроль за внутрішніми процесами. Крім того, цифровізація та впровадження електронного страхування дадуть змогу підвищити ефективність бізнес-моделей, зменшити витрати та розширити доступ населення до страхових послуг [3, 4].

Таким чином, адаптація страхового законодавства України до стандартів ЄС є не лише необхідним етапом для інтеграції у європейський фінансовий простір, а й інструментом для розвитку внутрішнього страхового ринку. Успішне впровадження змін залежить від здатності держави забезпечити законодавчу і технічну підтримку реформ, а також від готовності страховиків до трансформації своїх бізнес-моделей відповідно до нових вимог. У довгостроковій перспективі це сприятиме зміцненню національного ринку, його інтеграції в європейський простір та забезпеченню надійного страхового захисту для громадян і підприємств.

Список використаних джерел:

1. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX ; станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
2. Адаптація страхового ринку України до глобальних викликів: євроінтеграційний контекст. Economy and Society. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5516>.
3. Войтенко І. В. Електронне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Економіка та суспільство. 2024. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/2323670>.
4. Воєнний вплив на страховий ринок України. CRUST. 2023. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bde1b9d9-9243-46cd-9ae1-226b90815ca2/content>.
5. Гончар Є.А. Мікуляк К.А. Розвиток страхового ринку України в умовах воєнного стану. Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв; 23-24 листопада 2023 р. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 10-12.

САВЧЕНКО Катерина,

здобувачка вищої освіти факультету економіки

Науковий керівник – **Бобирь О.І.**, канд. екон. наук, доцентка, доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро

ЕВОЛЮЦІЯ СТРАХУВАННЯ ТА СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Страхування зазнало поступової еволюції, що віддзеркалює зростаючу складність економічних відносин та роль держави в антикризових механізмах. У нестабільні періоди взаємне страхування підтверджує свою здатність швидко мобілізувати ресурси. Сучасні виклики світової нестабільності вимагають інтеграції історичних принципів із прогресивними практиками – чіткими мінімальними рівнями виплат, оновленими довідниками ОСАЦВ, новими продуктами житлового страхування та професійною сертифікацією посередників – для закріплення довіри населення та підвищення фінансової стійкості ринку.

Взаємне страхування виникло ще в глибокій давнині як своєрідний механізм спільного захисту від ризиків без мети отримання прибутку. Перші письмові свідчення датуються Вавилонією (1792–1750 рр. до н.е.), де учасники торговельних караванів домовлялися про взаємодопомогу за системою «розкладки»: кожен вносив частину вантажу до спільного фонду, з якого відшкодовували збитки у разі пограбування, крадіжки чи зникнення товару [4]. Подібні домовленості поширилися далі на майно мореплавців у Палестині, Сирії, країнах Перської затоки, Фінікії та Стародавній Греції, а в Римській імперії в I ст. до н.е. солдати створювали похоронні клуби для колективної

оплати похоронних витрат – прообраз сучасного страхування життя з виплатами «втрата годувальника» [2].

У середньовічній Європі взаємне страхування отримало новий імпульс завдяки купцям і ремісникам, які об'єднувалися в гільдії та цехи з річними внесками до спільних фондів. Спочатку ці кошти використовувалися і на повсякденні потреби, але з часом із них виділилися спеціалізовані страхові фонди, які виконували виключно функцію відшкодування збитків учасникам. Такий підхід зберігався аж до XIV ст., коли в Італії на базі морського кредиту почали виникати перші комерційні страховики. Водночас наприкінці XVII – початку XVIII ст. у Європі з'явилися перші взаємні товариства (наприклад, «взаємне страхування млинів» в Нідерландах у 1663 р. і British Amicable Society у Великобританії в 1706 р.), що заклали основу для подальшого законодавчого врегулювання та широкого застосування некомерційних форм страхового захисту [3].

У кризові періоди взаємні страхові фонди демонструють високу стійкість завдяки поєднанню приватних внесків учасників із державною підтримкою та чітким регуляторним механізмом. Найяскравіший приклад – Франція кінця XIX – початку XX ст., де в 1856 р. було ухвалено закон про пенсійний фонд під контролем уряду. Він фінансувався за рахунок субсидій держави та відрахувань товариств взаємного страхування, а виплати отримували лише члени фонду, які досягли 50 років і не менше 10 років були його учасниками. Така схема поєднувала індивідуальну відповідальність і загальнонаціональну безпеку в старості, що особливо важливо під час економічних потрясінь [1].

Другим зразком є «Бернська система» добровільного безробітного страхування, започаткована в Берні 1893 р. Муніципальна каса, яку співуправляли страхувальники й міська влада, формувала фонд із внесків громадян, добровільних відрахувань підприємців та місцевих субсидій. Члени могли отримати допомогу протягом 70 днів на рік за умови мінімального дев'ятимісячного членства, а спеціальне бюро опікувалося пошуком нового місця роботи. Зі зростанням безробіття така система давала змогу швидко мобілізувати ресурси та знизити соціальну напругу. Аналогічно, у Німеччині наприкінці XVIII–XIX ст. добровільні «допоміжні каси» стали основою для обов'язкового страхування майна від вогню (після 1780 р.) і медичного страхування (з 1883 р.), демонструючи ефективну трансформацію приватної ініціативи у державні соціальні програми [5].

Інтеграція неприбуткових взаємних товариств прямо в законодавче поле відкриває шлях до оперативного залучення додаткових ресурсів у кризові моменти. Запровадження чітких норм, які визнають фонди взаємного страхування як легітимний інструмент, дозволить швидко мобілізувати внески учасників без необхідності чеку від інвесторів, скорочуючи час реагування на шоки ринку. У Франції ще в середині XIX століття подібна модель пенсійного фінансування за участю взаємних товариств продемонструвала високу ефективність: держава фінансувала лише частину, а решту покривали фонди

взаємного страхування, що знизило навантаження на бюджет і розширило коло бенефіціарів. Після впровадження мінімального рівня виплат на рівні 30 % від зібраних премій та обмеження комісій посередників (приблизно до 50 %) у низці країн ЄС спостерігається стійке зростання довіри клієнтів і водночас – збереження рентабельності страховиків, адже прозора частина доходу стимулює участь широких груп підприємців.

Розширення продуктової лінійки через підвищення лімітів ОСАЦВ і актуалізацію довідників виплат сприятиме зростанню якості обслуговування та зниженню прихованих витрат клієнтів. Наприклад, у Китаї щорічний перегляд максимальних сум виплат по обов'язковому автострахуванню і відмова від ремонту вживаними запчастинами скоротили час врегулювання збитків на 20 % та покращили репутацію галузі. Аналогічно, у Канаді місцеві програми страхування житла вразі стихійних лих доповнюються податковими кредитами для власників полісів, що заохочує населення укладати договори та створює додатковий «буфер» для державного бюджету під час повеней чи торнадо.

Покращення якості послуг через підготовку та атестацію страхових посередників вирішує проблему низького рівня фінансової грамотності клієнтів. У США та Індії обов'язкові ліцензійні іспити для агентів і брокерів уже десять років гарантують, що кожен консультант відповідає єдиному стандарту знань. Паралельно в Японії успішно реалізовано поділ функцій постпродажного обслуговування між банками та страховиками: клієнт одразу звертається до свого банку, а всі технічні запити автоматично передаються страховій компанії, що скорочує час вирішення звернень у середньому на 30 %. Таке поєднання сертифікації персоналу й оптимізації процесів ставить основу для стабільності та зростання ринку, навіть коли загальна економічна ситуація залишається непередбачуваною.

Еволюція страхових механізмів свідчить про незмінну цінність солідарності та законодавчого забезпечення, що поєднують приватні внески та публічну підтримку. Запровадження мінімального рівня виплат на рівні 30 %, обмеження комісій до 50 %, підвищення лімітів ОСАЦВ і розвиток житлового страхування, а також обов'язкові ліцензійні іспити і розподіл постпродажних функцій банків і страховиків, мають ґрунтуватися на перевірених світових моделях. Такий комплексний підхід, заснований на історичних підвалинах взаємного страхування та сучасних інноваційних рішеннях, здатен забезпечити стійкий розвиток українського страхового ринку в умовах глобальних змін.

Список використаних джерел:

1. Вігдорчик Н.А. Соціальне страхування (систематичний виклад історії, організації та практики всіх форм соціального страхування). - К.: Практична медицина, 1912. - 295 с.
2. Віленчук О. М. Перегляд інноваційні стратегії управління діяльністю страхових компаній: міжнародний та національний контексти. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series Economic Sciences*. URL: <https://www.ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/708/698>.

3. Планування в системі фінансового менеджменту страхових компаній в умовах воєнного стану - Електронна бібліотека Житомирського державного університету / О. М. Петрук та ін. - *Електронна бібліотека Житомирського державного університету*. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/37226/>.

4. Сосновська О. О., Сіренька І. І. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні. *Європейський науковий журнал Економічних та фінансових інновацій*. 2021. URL: <https://doi.org/10.32750/2021-0202>.

5. Тимчак М., Чізмар Т. Виклики функціонування страхового ринку України в умовах воєнного часу. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти*. URL: <http://surl.li/qxjdv>.

СЕКЦІЯ «РОЗВИТОК ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ»

КУЗЬМАК А. В., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
КЛЮЧКА О. В., кандидат економічних наук, доцент,
Державний податковий університет України

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Цифрова трансформація суттєво впливає на розвиток страхового ринку, адже застосування сучасних технологій дає змогу компаніям вдосконалювати клієнтський сервіс, автоматизувати ключові бізнес-процеси та знижувати операційні витрати. Використання цифрових рішень забезпечує швидшу реакцію на потреби споживачів, глибший аналіз даних для точнішої оцінки страхових ризиків і більш ефективне виявлення випадків шахрайства, що сприяє зміцненню довіри до страхового сектору.

Використання InsurTech-стартапів дає можливість страховим компаніям стати більш гнучкими, конкурентоспроможними та готовими до викликів цифрового світу [1]. До ключових технологій, які визначають цифровізацію можна віднести використання мобільних додатків та онлайн-платформ для взаємодії з клієнтами, застосування аналітики та хмарних рішень для обробки даних, а також впровадження інноваційних рішень, зокрема Інтернету речей (IoT), штучного інтелекту (AI) та блокчейну. Сукупність цих технологій сприяє підвищенню зручності, ефективності та технологічності страхових послуг.

Трансформація страхового ринку передбачає орієнтацію на потреби клієнтів, зосереджуючись на спрощенні доступу до послуг, наданні індивідуалізованих рішень та забезпеченні оперативного врегулювання страхових випадків. Сучасна трансформація страхового ринку спрямована на перехід до онлайн-страхування та інтеграцію InsurTech-стартапів [2].

Високий рівень клієнтоорієнтованості в сучасному страхуванні значною мірою забезпечується впровадженням інноваційних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, великі дані (Big Data) та машинне навчання. Яскравими прикладами інноваційних іншуртех-стартапів, що використовують сучасні технології для підвищення клієнтського досвіду, є Lazarius, Spot та інше.

Страхові компанії завдяки цифровим технологіям можуть впроваджувати індивідуальні стратегії для кожного клієнта, що суттєво підвищує рівень їхньої лояльності та задоволеності. Основна ідея цієї стратегії — адаптація пропозицій, послуг і контенту відповідно до конкретних потреб і очікувань клієнтів. Вона базується на систематичному й цільовому підході, що включає використання аналітики даних, алгоритмів машинного навчання, персоналізованих рекомендацій і спеціальних пропозицій [3].

Основні переваги цифровізації полягають у покращенні якості послуг та підвищенні ефективності господарських процесів, що сприяє загальному розвитку економіки. Вона також забезпечує розширення доступу до знань, підвищуючи конкурентоспроможність громадян на ринку праці. Крім того, цифрові технології сприяють зменшенню освітнього розриву між регіонами завдяки розвитку онлайн-навчання та дистанційних форм здобуття знань. Попри високу доступність Інтернету в Україні, онлайн-освіта все ще перебуває на початковому етапі розвитку, що вказує на значний потенціал для подальшого зростання [4].

Впровадження інновацій у страхову галузь України сприяє її розвитку: Big Data й аналітика дозволяють створювати персоналізовані продукти, ШІ та машинне навчання — знижувати витрати, а IoT — формувати поліси на основі реальних даних. Актуальність кіберстрахування зростає, блокчейн забезпечує прозорість, а цифрова ідентифікація — швидкість і безпеку страхування.

Отже, цифровізація страхування в Україні сприяє оновленню галузі, покращенню сервісу та зміцненню ринкових позицій компаній. Світовий досвід показує, що персоналізація й сучасні технології — аналітика, ШІ та блокчейн, мобільні додатки, платформи — допомагають краще керувати ризиками, аналізувати та обробляти дані, взаємодіяти з клієнтами, запобігати шахрайству.

Список використаних джерел:

1. Конопляникова М. Персоналізація як стратегія лояльності в електронній комерції. *Міжнародний науковий практичний журнал «Товари та ринки»*. 2024. №49(1). С. 4-26. URL: [https://doi.org/10.31617/2.2024\(49\)01](https://doi.org/10.31617/2.2024(49)01)
2. Панченко, О., Садчикова, І. Вплив цифрових технологій на розвиток страхового бізнесу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. С. 291-301. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-291-301](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-291-301)
3. Ковальчук С. В., Д. Л. Кобець. Застосування алгоритмів машинного навчання у маркетинговій стратегії підприємства в умовах цифрової економіки. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2024. №75. С. 74-80.
4. Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. № 4. С. 216-226. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/91/104>

МЕЛЬНИК Олег,

курсант факультет підготовки спеціалістів тилового забезпечення
Науковий керівник – **Замкова І.В.**, докторка екон. наук, професорка,
професорка кафедри продовольчого та речового забезпечення,
Військова академія, м. Одеса

ЧОРНА Катерина,

здобувачка вищої освіти факультету географії, туризму та історії
Науковий керівник – **Романюк І.А.**, докторка екон. наук, доцентка, доцентка
кафедри туризму та економіки,
Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У сучасних умовах ведення бізнесу страхові компанії змушені постійно адаптуватися до нових викликів. Економічна нестабільність, що охоплює валютні коливання, інфляційні процеси, зміни у законодавстві, збройний конфлікт в Україні, а також загальна невизначеність середовища, прямо впливає на поведінку споживачів і змушує компанії переглядати традиційні інструменти маркетингу. Реклама, як інструмент комунікації з ринком, перестає бути лише механізмом просування продукту – вона трансформується у засіб формування довіри, лояльності та емоційного зв'язку зі споживачами. Саме тому ефективне управління рекламною діяльністю у сфері страхування є не просто бажаним, а життєво необхідним для збереження конкурентних переваг.

Рекламна діяльність у страхуванні має низку особливостей. Передусім, страховий продукт – це нематеріальна послуга, яка не має фізичного втілення до моменту настання страхового випадку [1]. Це означає, що реклама повинна формувати не лише обізнаність, а й довіру, надійність, емоційний комфорт. Успішна рекламна кампанія має не просто привернути увагу – вона повинна переконати споживача у доцільності інвестування в майбутнє, без чітко відчутної «матеріальної» віддачі в момент покупки. У цьому контексті ключовими стають іміджева реклама, соціально орієнтовані повідомлення, просвітницькі кампанії.

В умовах обмежених фінансових ресурсів і високої конкуренції рекламна діяльність повинна бути не лише креативною, а й рентабельною. В останні роки в Україні спостерігається активна діджиталізація реклами у страхуванні. Згідно з аналізом ринку, вже понад 45% валових премій отримуються завдяки цифровим каналам. Це свідчить про зміну акцентів у рекламній політиці компаній. Соціальні мережі (Facebook, Instagram, TikTok, YouTube), контекстна реклама Google, банерні оголошення, чат-боти та CRM-системи – все це вже стало звичним арсеналом рекламного інструментарію. Наприклад, ROI цифрової реклами в Україні у 2024 році склав 200-300%, а середній CTR онлайн-

оголошень – 3,5%.

Однак не варто повністю відмовлятися від традиційних каналів. Білборди, телебачення, реклама в транспорті залишаються ефективними для підвищення впізнаваності бренду та охоплення старших вікових груп [2, с. 75]. Компанії, що застосовують змішаний підхід, досягають найкращих результатів. Приміром, ARX страхування активно поєднує платний пошук, Display Ads та реферальні канали. Uniqа демонструє приклад успішної інтеграції соціальних мереж у стратегію комунікації. Однак успіх досягається лише за умови правильного таргетування, оптимізації контенту та постійного аналізу результатів.

Важливим кроком для удосконалення рекламної діяльності є SWOT-аналіз. Він дозволяє виявити внутрішні переваги (наприклад, наявність агентських мереж, досвідчених команд, фінансової підтримки), а також слабкості (низький рівень страхового розуміння населення, недовіра, слабка диференціація продукту). До зовнішніх можливостей належить розвиток технологій, розширення присутності в соцмережах, партнерство з агрегаторами (банками, сайтами туроператорів тощо). З-поміж загроз – зниження платоспроможності клієнтів, обмеження рекламного простору через зміни у законодавстві, посилення конкуренції з боку іноземних компаній [3].

Аналіз структури витрат на рекламу показує, що цифрові канали мають найкраще співвідношення «ціна-якість». Вартість таргетованої реклами в соцмережах становить у середньому 1500-3000 грн на запуск, контекстна реклама – 11500 грн, тоді як білборд обходиться у 10000 грн, а брендмауер – до 540000 грн. Водночас цифрові кампанії дають змогу коригувати послання в реальному часі, вносити зміни на основі результатів А/В тестування, персоналізувати комунікацію.

Особливої уваги заслуговує персоналізація як інструмент підвищення ефективності. Використання CRM-систем дозволяє страховикам створювати індивідуальні пропозиції, враховуючи історію клієнта, його потреби, географічне розташування. Це не лише покращує досвід споживача, а й підвищує конверсію. Крім того, автоматизовані воронки продажів, email-розсилки, пуш-повідомлення та нагадування дозволяють підтримувати контакт з клієнтом протягом усього життєвого циклу взаємодії.

У зв'язку з війною та загальною кризою в Україні в 2022-2025 роках страхові компанії стикнулися з серйозними проблемами: падінням попиту, зниженням довіри, скороченням рекламних бюджетів. Проте саме ті гравці, які зуміли оперативно адаптуватися – перенести комунікацію в онлайн, зробити ставку на освітні кампанії, підтримати соціальні ініціативи – змогли зберегти лояльність клієнтів [4]. Серед прикладів – кампанії на підтримку ЗСУ, акції для ветеранів, освітні ролики про страхування здоров'я, життя, майна в умовах воєнного ризику.

Отже, в умовах економічної турбулентності управління ефективністю реклами передбачає гнучкість, технологічність, аналітичний підхід. Компанії мають не лише витратити бюджет, а й ретельно вимірювати результат: CTR,

SAC, ROI, впізнаваність бренду, довіра до продукту. Ці показники мають стати основою для прийняття рішень. Водночас не менш важливим є людський фактор – креативність, емпатія, здатність зрозуміти споживача. Вдале поєднання аналітики й емоції – це те, що формує майбутнє реклами в страхуванні [5].

У перспективі подальшого розвитку рекламної діяльності пріоритетними залишаються такі напрямки: активне використання відеоконтенту, інтеграція штучного інтелекту, розвиток чат-ботів і голосових помічників, просування через TikTok, впровадження AR/VR технологій, а також партнерство з лідерами думок. Прогнозується, що за рахунок цих інструментів охоплення молодшої аудиторії зросте на 25-30% упродовж двох наступних років.

Таким чином, ефективне управління рекламною діяльністю страхових компаній – це не лише технологія, а стратегічна функція, яка забезпечує розвиток бренду, стійкість бізнесу та зміцнення довіри до фінансової системи загалом. Успіх на цьому шляху можливий лише за умови постійного навчання, експериментів, адаптації до нових умов і глибокого розуміння своєї аудиторії.

Окрему увагу в майбутньому слід приділяти розвитку аналітичної функції в межах маркетингових відділів страхових компаній. Саме аналітика дозволяє не лише оцінювати поточну ефективність рекламних кампаній, а й прогнозувати зміни в поведінці споживачів, оперативно реагувати на нові запити та оптимізувати канали комунікації. Інтеграція маркетингової аналітики з фінансовими показниками діяльності компаній дозволяє обґрунтовано планувати бюджети, проводити А/В тестування та розробляти комплексні рекламні стратегії з високою рентабельністю інвестицій.

Крім того, важливо впроваджувати міждисциплінарний підхід до створення рекламного контенту: залучати не лише маркетологів, а й психологів, дизайнерів, айті-фахівців, юристів для формування етичного, зрозумілого і водночас привабливого продукту. Врахування культурних особливостей, соціального контексту та емоційного стану споживачів дозволяє створювати рекламні повідомлення, які не тільки продають продукт, але й формують соціально відповідальне ставлення до страхування як до невід'ємної частини фінансової безпеки особи.

Список використаних джерел:

1. Абдуллаєва А.Є., Поплавська С.М. Шляхи підвищення ефективності діяльності страхових компаній на ринку страхових послуг України. *Економіка та суспільство*. 2022. №39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-7>.
2. Вдовенко Л.О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 4(37). С. 73-79.
3. Глухова В.І., Крот Л.М. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81>.
4. Без зайвих витрат. Як ARX змінює консервативний ринок страхування за допомогою маркетингу. *VCTR Media*. 2020. URL: <https://vctr.media/ua/marketing-u-strahovij-yak-arx-zminyue-rinok-novimi-kanalami-54386/>

5. Національний банк України. Звіт про розвиток небанківського фінансового ринку України за 2024 рік. URL: <https://bank.gov.ua>.

МІКУЛЯК Катерина,

асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

НЕСТЕРЧУК Тетяна,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПРОГНОЗУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІНСЬКІ ПРОЦЕСИ СТРАХОВИКІВ

У сучасних умовах цифрової трансформації страхового ринку ключовими чинниками ефективного функціонування страхових компаній стають впровадження інноваційних технологій, автоматизація бізнес-процесів і забезпечення високого рівня кібербезпеки. Прогнозування цифрових тенденцій розвитку страхування до 2028 року є необхідною умовою для розуміння динаміки галузі, своєчасної адаптації до змін середовища та формування стратегій сталого розвитку. Результати прогнозування слугуватимуть основою для ідентифікації перспективних змін у структурі страхового ринку, аналітичної оцінки впливу технологічних інновацій на операційну діяльність суб'єктів страхування та обґрунтування стратегічних векторів розвитку галузі в умовах цифрової трансформації економіки.

Кількість укладених електронних договорів розглядається як один із ключових індикаторів рівня цифрової трансформації страхової компанії. В умовах глобальної діджиталізації фінансового сектору страховики дедалі активніше впроваджують онлайн-канали реалізації страхових продуктів. У національному контексті цей процес набуває особливої актуальності, з огляду на зростання в Україні попиту з боку споживачів на швидке та зручне оформлення страхових послуг без необхідності фізичної присутності в офісах.

У межах прогнозних розрахунків було використано статистичні дані щодо кількості укладених електронних договорів ОСЦПВ (рис. 1).

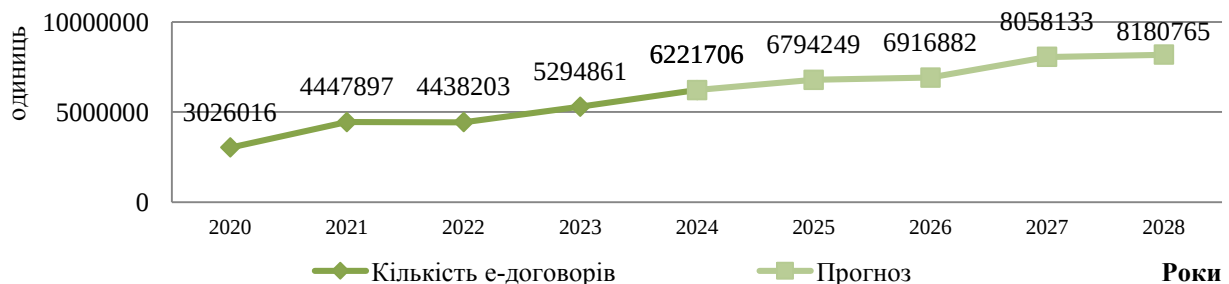

Рисунок 1 – Кількість укладених електронних договорів з ОСЦПВ

Джерело: сформовано та розраховано авторами за допомогою MS Excel та на основі статистичного джерела [1].

Прогнозована динаміка зростання кількості укладених електронних договорів у період 2025–2028 років актуалізує потребу в ефективному управлінні технологічним потенціалом страхових компаній. З огляду на посилення конкуренції та зростаючі очікування споживачів щодо швидкості та зручності отримання послуг, адаптація електронних полісів до сучасних цифрових рішень набуває стратегічного значення [2]. Їх впровадження не лише розширює канали дистрибуції, а й сприяє зменшенню транзакційних витрат, оптимізації внутрішніх бізнес-процесів та підвищенню загальної ефективності операційної діяльності страховиків.

Інвестиції в InsurTech залишаються одним із основних показників технологічного розвитку страхової галузі. Протягом останнього десятиліття спостерігалось значне зростання фінансування стартапів у цій сфері, що вказує на високий рівень інтересу інвесторів до інновацій у страхуванні.

Таблиця 1 Прогнозування інвестицій у сферу InsurTech у світі

Показник	Роки	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
Інвестиції в InsurTech	2020	912	1158	2538	2100
	2021	2552	4824	3127	5296
	2022	2225	2410	2348	1014
	2023	1389	917	1098	1103
	2024	912	1274	1379	688
	2025	1001	671	422	177
	2026	848	-2797	-717	-4267
	2027	695	-1185	-854	-2113
	2028	541	-4652	-1993	-6557

Джерело: сформовано та розраховано авторами за допомогою MS Excel та на основі статистичного джерела [3].

Однак за прогнозами (табл. 1) на період 2025–2028 років, темпи зростання інвестицій можуть уповільнитися або навіть може відбутися часткове скорочення обсягів фінансування. Причинами цього є економічна нестабільність, зокрема інфляція, підвищення вартості капіталу та регуляторні зміни у фінансовому секторі, які можуть спричинити зниження венчурних інвестицій у високоризикові стартапи. Крім того, зрілість InsurTech-сектору дозволяє великим компаніям інвестувати в розвиток власних технологій, що знижує потребу у зовнішньому фінансуванні. Зміна фокусу інвестицій також призведе до зростання інтересу до таких напрямів, як кібербезпека, аналітика великих даних та штучний інтелект, що змінить структуру ринку та перерозподіл фінансових потоків у галузі.

Інтенсивний розвиток цифрових технологій у сфері страхування супроводжується зростанням кіберзагроз, що робить прогнозування рівня кібербезпеки та частоти кібератак важливим елементом стратегічного планування для страхових компаній.

Аналіз даних, представлених у табл. 2, дозволяє зробити висновок про зміну тенденцій кількості кібератак на страховому ринку Європи протягом прогнозованого періоду. Спостерігається зростання кількості атак у першому

кварталі кожного року, що може бути обумовлено загальною тенденцією до посилення цифровізації страхового сектору, а також збільшенням активності кіберзлочинців. Проте в подальші квартали прогнозується поступове зменшення кількості інцидентів, що ймовірно свідчить про впровадження у майбутньому більш ефективних заходів кібербезпеки, адаптацію страхових компаній до нових викликів та вдосконалення механізмів захисту.

Таблиця 2 Прогнозування кількості кібератак на страховому ринку Європи

Показник	Роки	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
Кількість кібератак	2022	440	558	831	732
	2023	588	560	668	558
	2024	736	562	505	384
	2025	884	564	342	210
	2026	1032	566	179	36
	2027	1180	568	16	-138
	2028	1328	570	-147	-312

Джерело: сформовано та розраховано авторами за допомогою MS Excelта на основі статистичного джерела [4].

Ця тенденція відображає не лише зростання ризиків операційної стійкості страхових компаній, що можуть стати жертвами кібератак, але й виклики для андеррайтингу у сегменті кіберстрахування. Важливим завданням для страховиків та регуляторних органів у майбутньому буде постійний моніторинг змін у кіберризиках, а також розробка ефективних стратегій протидії і врахування нових технологічних загроз у процесі прийняття управлінських рішень.

Отже, результати прогнозування підтверджують важливість оцінки процесів цифрової трансформації на страховому ринку та необхідність посилення заходів кібербезпеки. Інвестиції в технологічні рішення, адаптація бізнес-моделей та удосконалення методів управління ризиками стануть ключовими факторами для забезпечення конкурентоспроможності страховиків у найближчі роки.

Список використаних джерел:

1. Моторне (транспортне) страхове бюро України : офіційний сайт. URL: <https://mtsbu.ua/about/statistics>.
2. Сіренко Н. М., Мікуляк К. А., Нестерчук Т. В., Рудь Н. В. Конкуренція в епоху цифровізації: нові технології у страхуванні як фактор успіху. *Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2024. № 48(2024). С. 109-116. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-13).
3. Global InsurTech Report. Gallagher, Re. URL: <https://www.ajg.com/gallagherre/-/media/files/gallagher/gallagherre-news-and-insights/2025/february/gallagherre-global-insurtech-report-q4.pdf>.
4. Insurance Risk Dashboard. URL: https://www.eiopa.europa.eu/assets/insurance-risk-dashboard/EIOPA_BoS%2024-429%20October%202024-Insurance-risk-dashboard.html#October_2024_Insurance_Risk_Dashboard.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ
В СВІТЛІ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених,
м. Миколаїв, 15-16 квітня 2025 р.

Технічний редактор: О.А. Боднар

Формат 60 x 84 1/16. Ум. друк. арк. 2,0

Тираж 100 прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54008, м. Миколаїв, вул. Г. Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.